

Universitat Autònoma de Barcelona

Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

Citar per a Evitar el Plagi: Una Guia per al Professorat

Als darrers anys l'entrada en funcionament dels nous plans d'estudi ha posat molt més èmfasi en la feina feta fora de l'aula (avaluació contínua), en què els estudiants, per a fer aquest tipus de treballs, han de recórrer a moltes fonts d'informació - especialment digitals -. Un problema greu que hem constatat és que un nombre important d'estudiants – fins i tot aquells que estan a punt d'acabar els seus estudis - no sap fer un ús correcte d'aquesta informació, i en concret, tenen seriosos problemes per a citar les seves fonts, fet que ha portat a molts casos de plagi.

Partint, doncs, d'aquesta problemàtica, des de l'equip del deganat voldríem donar un impuls per iniciar una política contra el plagi amb la finalitat de disminuir el nombre d'aquests casos, i voldríem focalitzar els nostres esforços en dos aspectes. El primer es refereix a la qüestió de citar, ja que creiem que la immensa majoria de casos de plagi que es detecten són fruit de la ignorància. Més d'un professor s'ha trobat amb alumnes que creuen que copiar i enganxar directament de Wikipedia sense atribuir l'autoria és una pràctica vàlida. En aquest sentit, hem de fer un esforç pedagògic per a que aquesta faceta de la labor acadèmica s'aprengui.

El segon punt es refereix a la part dissuasòria de la política de la Facultat contra el plagi. Per molts esforços pedagògics que fem, sembla clar que necessitem un règim de

sancions que reforci la importància que voldríem donar a l'aprenentatge de tècniques de citació i, al mateix temps, rebaixar les temptacions a aquells alumnes que puguin plagiar de formar intencionada.

Creiem que el desenvolupament d'un esforç comú és la millor manera de combatre aquesta pràctica, ja que així es genera menys ambigüitat per als alumnes a l'hora de saber què és el que es pot fer i que no, i, al mateix temps, es dóna un marc normatiu més segur per al professorat per a que pugui fer front a la problemàtica amb el recolzament institucional de la Facultat.

El mes de febrer passat va tenir lloc, dins del programa de la Jornada Docent, una discussió àmplia i llarga sobre aquest tema. Posteriorment, les conclusions de la Jornada van ser presentades a la Junta de la Facultat on van ser aprovades per unanimitat, donant així un mandat per la posada en marxa de la política de la Facultat en aquesta matèria. Aquesta política es materialitza en forma d'una guia per a l'estudiantat sobre com i per què citar i com i per què evitar el plagi; i també en el present text dirigit al professorat, que té com a objectiu parlar tant de la pedagogia que s'ha de fer quant a la importància de citar, com dels recursos que el professorat té al seu abast per a detectar casos de plagi, i de les sancions previstes en cas de descobrir-ne.

Amb la col·laboració de tots, confiem en poder incidir positivament en aquest aspecte clau per a l'aprenentatge dels nostres estudiants.

Pedagogia

Citar forma una part central de la feina acadèmica. En aquest sentit, es podria argumentar que la forma de treballar és tant o més important que els continguts de la

formació que els estudiants reben a la universitat, ja que mentre els coneixements de continguts solen ser fugaços, els hàbits de treball apresos a la universitat duren tota la vida, i, a més a més, són aplicables a tots els àmbits professionals.

Per a facilitar aquest procés, des de la Facultat hem publicat una guia per als estudiants sobre com citar correctament i com evitar el plagi. Aquesta guia només pretén ser introductòria, ja que cobreix els punts principals, com ara el què, per què i com de citar, però sense entrar en massa detall. Al final fa referència a alguns recursos que existeixen sobre qüestions relacionades amb la matèria, molts dels quals han estat desenvolupats pels serveis de biblioteques universitàries. També inclou informació sobre el programa de gestió de bibliografia Mendeley. Per a facilitar-ne l'aprenentatge, la Facultat, conjuntament amb els responsables de la Biblioteca de Ciències Socials, oferirà una sessió introductòria a Mendeley, previsiblement durant el mes d'octubre

No obstant això, i essent realistes, redactar una guia i posar-la a disposició de l'estudiantat no és suficient per a què els estudiants posin aquests consells en pràctica. Creiem que l'única manera d'assolir els objectius relacionats amb citar correctament és si tot el professorat de la Facultat insisteix en el compliment d'unes normes bàsiques.

En aquest sentit, existeix la necessitat de que el propi professorat fes d'exemple en aquest terreny. Si deixem lectures a la copisteria, hem d'assegurar que s'inclogui tota la informació relativa a la publicació. També si fem servir material, per exemple presentacions que hem baixat de la web, també hem de reconèixer la seva autoria.

No obstant això, és cap als estudiants on serà més útil dirigir els nostres esforços, i en aquest sentit, proposem que:

- A cada assignatura es deixi una còpia de la guia de citació al Campus Virtual;

- Dediquem un petit espai de temps al principi de curs subratllant la importància de citar correctament;
- Al moment de plantejar treballs, també insistir en la importància de citar correctament.
- També existeix la possibilitat de treballar directament, dins o fora de l'aula, aquestes tècniques. La Guia de l'Estudiant ja menciona diferents recursos, però potser el més destacable seria el [Citar Tutorial](#) de la Universidad de Cantabria que inclou tests per a practicar.

Detecció de casos de plagi

Per moltes eines que posem a l'abast dels alumnes per a citar correctament i així evitar el plagi, creiem que sempre trobarem casos, siguin fruit d'una mala praxis acadèmica o de la intencionalitat. Per tant, necessitem mitjans per a comprovar que els treballs lliurats compleixen amb les normes que estem promovent respecte a citar i plagiar.

A algunes universitats es fan servir eines informàtiques complexes per poder facilitar la detecció dels casos de plagi. A la London School of Economics, per exemple, els alumnes no lliuren els treballs directament al professor, sinó que els envien mitjançant un programa informàtic que verifica si hi ha indicis de plagi. Quan el treball en qüestió ha superat aquest tram, s'envia automàticament al professor. D'aquesta manera el professor pot enfocar els seus esforços a la correcció del contingut, segur de l'autoria del treball. Al mateix temps, aquest sistema elimina la possibilitat de plagiar treballs d'altres anys, ja que a mesura que s'introdueixen els treballs, es guarden a la base de dades.

En aquests moments, a la nostra universitat no disposem d'aquest tipus de suport informàtic, encara que sembla que tard o d'hora, en la mesura que la universitat respongui als nous reptes, aquests mitjans arribaran. Mentrestant, el Servei de Biblioteques ha tingut l'amabilitat de proporcionar-nos un llistat actualitzat (amb data del 16 de maig, 2014) de programes de detecció de plagi, amb un petit resum del contingut de cadascun d'ells.

Eines gratuïtes

Approbo: <http://approbo.symmetric.cat/>

Facilita una relació de documents existents a la xarxa on el contingut igual al d'un arxiu concret (totalment o de forma parcial).

AntiPlagiarist: <http://antiplagiarist.softonic.com/>

Programa que detecta entre d'altres els formats HTML, DOC, TXT i WPD, i que requereix el sistema operatiu Win95/98/98SE/Me/2000/NT/XP/2003.

Chimpsy: <http://chimpsy.uwaterloo.ca/>

Cal registrar-se però és gratuït.

CopioNIC: <http://copionic.citilab.eu/>

Cal registrar-se però és gratuït.

Copyscape: <http://www.copyscape.com/>

Ofereix una revisió de textos que es troben a la web.

DOC Cop: <http://www.doccop.com/index.html>

Genera informes que mostren la correlació i coincidències entre documents o entre un document i la web.

Dupli Checker: <http://www.duplichecker.com/>

Localitza textos que es puguin trobar a pàgines webs, amb la possibilitat de limitar la cerca a un motor de cerca concret.

Plagiarisma: <http://plagiarisma.net/>

<http://plagium.com/>

Plagium: <http://www.dustball.com/cs/plagiarism.checker/>

Cerca un text concret a la xarxa i retorna els documents trobats on apareix un contingut exacte o similar.

The Plagiarism Checker: <http://www.plagiarismchecker.com/>

Programa que facilita les adreces web on apareix un text prèviament introduït per l'usuari. Permet fer alertes de Google.

<http://www.scanmyessay.com/free-plagiarism-detection.php>

Viper: <http://www.scanmyessay.com/free-plagiarism-detection.php>

Proporciona un informe detallat amb dades diverses, com és el percentatge d'una obra trobat a altres fonts o citacions.

WCopyfind: <http://plagiarism.bloomfieldmedia.com/z-wordpress/>

Un cop especificats els documents que es volen contrastar, proporciona uns informes en format html on es mostren les frases coincidents subratllades.

Eines comercials (de pagament)

Ephorus - <https://www.ephorus.com/> (molt reconegut)

Turnitin - <http://turnitin.com> (molt reconegut)

Glatt Plagiarism - <http://www.plagiarism.com/>

Urkund - <http://www.orkund.com/int/en/>

Què podem fer en cas de detectar casos de plagi?

En cas de detectar casos que podem classificar sota l'epígraf de plagi, hem de tenir un marc normatiu de sancions per fer-hi front. Aquest marc, creiem, hauria de tenir en compte el fet que no tots els casos són iguals, especialment pel que fa referència a la intencionalitat; citar incorrectament, per exemple, no és igual que intentar fer passar el treball sencer d'una altra persona com si fos propi. Al mateix temps, en funció del nivell de coneixements previs sobre aquest tema, sembla prudent augmentar el nivell d'exigència – i sancions – a la mesura que l'estudiant avança cursos.

Per tant, proposem el següent:

- Per a aquells estudiants al començament de la seva carrera acadèmica, en cas de mala praxis, suggerim que es demani refer el treball amb les fonts correctament citades. També creiem que hi ha d'haver alguna penalització per a evitar més problemes al futur. Aquesta penalització podria suposar la pèrdua de dos o tres punts (sobre 10) de la nota del treball en qüestió.
- En els casos que un estudiant segueixi lliurant treballs sense citar degudament, encara que siguin faltes 'lleus', es recomana que la nota del treball en qüestió sigui un zero directament, sense donar opció a tornar a presentar una versió corregida.
- En els casos més flagrants – tipus tallar i enganxar fragments sencers d'altres autors o inclús presentar un treball sencer baixat d'internet – la sanció hauria de ser una nota de suspens per a l'assignatura, sense perjudici d'altres responsabilitats que els siguin imputables. L'estudiant en qüestió podrà demanar la revisió del cas a la Comissió d'Avaluació del Centre.

Apunts Finals

Finalment, ens agradaria comentar que aquest és el primer intent de posar en marxa una política pro-cita, anti-plagi per part de la Facultat. Per aquest motiu, en la mesura que la despleguem, esperem rebre els vostres suggeriments per tal de millor-la.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració,

L'equip del deganat